

notitie dat men gewoon is slechts één klomp in de heulbank vast te zetten; men vindt dat meest bij vraag 6. 3. Dat het paalmes vastgehaakt wordt aan de bank waarin men de klompen ter uitholling vastzet, stamt evenmin uit een antwoord op gestelde vragen; men vermeldt de bijzonderheid meest bij de vragen 4 en 5. 4. Het woordbestanddeel -ruim- werd genoteerd uit verschillende benamingen, in Gelderland en Overijssel hoofdzakelijk *ruimhaak* en *ruimmes*, in Vlaanderen overwegend *ruimbank*. Voor L 246 is bij vraag 15b opgegeven *ruummeske*, voor O 58 bij 7c *uitruimen of schroeën*, voor I 201 *ruimboor* en *ruimbank*, voor O 208 behalve *ruimbank* ook *ruimers* = *degenen die de kloefen uithollen*, voor O 17 bij 8a *wordt gebruikt om uit te ruimen*, bij 8b ook **ruimtemes*, voor F 42 *voorboor en 3 opvolgbare boren (opruimers)*, voor G 178 bij 8a *rumte maken*, voor I 246 bij 10a **eutreuymdere*, voor I 263a bij 11a *nadat de blokken geruimd zijn*. Niet op de kaart staat wat P 38 schrijft bij 11a: *uprønær*; dat kan een vergissing zijn voor „*uprømær*” maar waarschijnlijk is dat het woord *rand* erin zit. 5. De leergaten (cfr. V a k t a a l, pag. 65) zijn meest genoemd in het verband van vraag 16; het koppelmes bracht in het noorden hier en daar de gedachten bij het *leergatstekersmes*. 6. De vapore wordt meest vermeld bij vraag 4. 7. *Sleutel* geeft men vaak op bij vraag 6c; het is nl. die andere pin waar de vraag naar informeerde. Vgl. kaart 8 sub B.

B

1. Zoals men zal afleiden uit wat bij kaart 5 sub C vermeld is, volstaat het woord *gouge* allerm minst om te besluiten tot het gebruik van het op de kaart afgebeelde werktuig. De in kaart gebrachte gegevens waren echter alle afbeeldingen of duidelijke beschrijvingen, zoals bij Q 98, waar het heet: de „*sjtèèkbeitel*”, *een plat mes met aan beide zijden een rond randje. Hiermee werd de binnenzool glad geschaafd* (lijst 29). Voor O 75 concludeerde ik tot hetzelfde mes op grond van de opmerking bij vraag 11a *nee. Nog gezien, vroeger (1920) men gebruikt een *goeze*; de dopbeitel heet ter plaatse **putbiertle*.

2. De bijzonderheid dat men slechts één klomp in de bank vastzet eist geen nadere toelichting. Men vergelijkte een opmerking, gemaakt bij kaart 8 sub B.

3. Wat bedoeld wordt met: paalmes op de heulbank, wordt duidelijk geïllustreerd door een foto die ingestuurd werd bij een lijst uit G 7 Rolde. De klompenmaker heeft daar één grote bank, die verplaatsbaar is. Het blok is wat langer dan bij de mij bekende zuidelijke heulbanken